

„A duális munkaerő-piaci rendszer: a prekár foglalkoztatás elleni küzdelem az új tagállamokban a munkaügyi kapcsolatokon keresztül”

Ezzel a címmel tartottak konferenciát 10 ország (cseh, szlovák, román, horvát, magyar, görög, lengyel, litván, lett, szlovén) **képviselőinek részvételével 2016. június 20-án Dublinban.**

Aurora Trif, Dublini Városi Egyetem (DCU), Marian Harkin Eu Parlamenti képviselő, a Foglalkoztatási és Szociális Bizottság tagja és Erika Mezger az Eurofound Alapítvány munkatársa foglalta össze a kutatók által feltárt tapasztalatokat, a projekt eredményeit a 10 kutatásba bevont ország beszámolója alapján.

A szakszervezetek és a prekár foglalkoztatás blokkban több ország munkavállalói képviselőinek a tapasztalatait hallgatták meg a résztvevők. **Magyarországon a „prekár” foglalkoztatás az atipikus foglalkoztatási formákat fedi le, így főként a határozott idejű munkaszerződéssel, munkaerő-kölcsönzésben, alkalmi munkában, közmunkában és diákszövetkezetben keretében végzett munka keretében dolgozók sorolhatók ide.**

Ezek a bizonytalan, alacsony bérű, rövid időtartamú foglalkoztatási formák minden országban problémát jelentenek és mellette gyakoriak (hasonlóan a magyarországihoz) a munkáltatói visszaélések is.

A szakszervezetek véleménye megegyezett abban, hogy a lehető legkisebb mértékűre kell az ilyen munkavégzési formában foglalkoztatottak számát csökkenteni és a határozatlan idejű munkaszerződéseket kell előnybe helyezni. Meg kell szüntetni mindenütt a zsebbe fizetést, fel kell lépni a munkáltatói visszaélések és jogsértések ellen, a nagymértékű kiszolgáltatottságot meg kell szüntetni!

A munkaadók és a munkaadói szövetségek véleménye, érvei is teret kapott a konferencián, gazdaságossági okokból fontosnak tartják a rugalmas foglalkoztatási formák megőrzését, elutasítják az általánosítást, de a visszaélések megszüntetését Ők is támogatják. Fontos megjegyzés hangzott el az egyik résztvevőtől, hogy a prekár foglalkoztatás nem jó megoldás, csak a kényszer szülte, amely hosszabb távon költséges és nem jó az államnak, a munkáltatóknak és a munkavállalóknak sem.

A szociális partnerek jövőbeni szerepe a prekár foglalkoztatás kezelésében és a következtetések levonása zárta az egész napos konferenciát, melyen az elhangzottak beépülnek a kutatási összefoglalóba és a későbbiekben publikálásra és hasznosításra kerül minden országban. .

Magyarországot Meszmann T. Tibor munkaügyi kutató, a szakszervezeteket Bábel Balázs és Tarsoly Imréné, a munkaadói szervezeteket Rupp Herbert a MAJOSZ elnöke képviselte, nekik

lehetőségük volt a helyszíni vitában is elmondani tapasztalataikat. Ők és Szőke Zoltán segítették tapasztalataikkal a kutatómunkát, mely nálunk a határozott idejű munkaszerződéssel foglalkoztatottakra és a munkaerő kölcsönzésre koncentrált.

A magyarországi helyzet összefoglaló anyaga [itt](#) olvasható:

A kettős munkaerőpiac megjelenése: a prekárius foglalkoztatás elleni küzdelem az új tagállamok munkaügyi kapcsolataiban (PRECARIR)

Projekt sz. VS/2014/0534

SZAKPOLITIKAI BESZÁMOLÓ: MAGYARORSZÁG

A PROJEKT CÉLKITŰZÉSEI

A projekt a munkaügyi kapcsolatok szerepét vizsgálja a változó munkaerőpiac függvényében, különösen a prekárius munka megnövekedésének szempontjából. Az elemzés a szakszervezetek és munkáltatói szervezetek által a prekárius foglalkoztatásra vonatkozó kezdeményezéseket, válaszokat és sikeres gyakorlatokat értékeli a 2008 utáni időszakban. A beszámoló kvalitatív és összehasonlító megközelítésben tárja fel a prekárius foglalkoztatás aspektusait az alacsony fizetés, a rendszertelen munkaidő, az alacsony munkahelyi biztonság és a munkavállalói jogok elégtelen képviselése tekintetében. Ez a kétdimenziós megközelítés lehetővé teszi a prekárius foglalkoztatásban jelentkező különbségek feltérképezését a következő ágazatokban: építőipar, egészségügy, fém-feldolgozóipar (autóipar), kiskereskedelem és munkaerő-kölcsönzés.

KETTŐS MUNKAERŐPIAC MAGYARORSZÁGON

2014-ben a foglalkoztatás elérte, sőt enyhén meg is haladta a válság előtti szintet. A foglalkoztatás növekedése azonban a foglalkoztatási körülmények rovására történt a vizsgált ágazatokban. Ezek a negatív fejlemények a világgazdasági válság utáni megszorítási és kiigazítási intézkedésekből, jogszabályi változásokból és munkaerő-piaci folyamatokból következtek. Ennek eredménye volt a már jelenlévő prekárius foglalkoztatási formák jelentős terjedése, de új formák is megjelentek. Valamennyi ágazatra érvényes minta, hogy a kevésbé képzeteknél alacsonyabb a munkahely biztonsága vagy a bér, vagy mindkettő. Az autóiparban a prekárius foglalkoztatás a határozott idejű munkaszerződések és a kölcsönzött munkaerő korlátozott használatában jelenik meg, és sokszor olyan munkakörökben, ahol a munka hozzáadott értéke alacsony. A kiskereskedelemben a munkáltatók sűrűn maximalizálták a részmunkaidősök számát alku tárgyát nem képező feltételekkel, ami alacsony bérekkel és

sűrített munkaidőben történő intenzív munkavégzéssel járt. Mégis, a prekaritás mértéke a legmagasabb az alacsonyabb szakképesítéssel rendelkező építőipari munkásoknál és a munkaerő kölcsözőknél foglalkoztatottaknál. Végül, a fekvőbeteg-ellátásban a munkaidő növekedése és az intenzívebb munkavégzés a prekaritás fő faktorai, különösen a nők munkavégzésére vonatkozóan.

A SZOCIÁLIS PARTNEREK VÁLASZAI A PREKÁRIUS FOGLALKOZTATÁSRA

Mind az ágazati munkáltatói szervezetek mind a szakszervezetek szerény kapacitással rendelkeznek. Továbbá, a munkáltatói szövetségek nem rendelkeznek jogosultsággal ágazati kollektív alkuban való részvételre, és általában a közös munkáltatói érdekeket képviselik a megfelelő regulációs környezet alakítására. A szakszervezetek jellegzetesen csak a nagyobb vállalatokban vannak jelen, különösen azokban, ahol nagyobb a kereslet a szakképzett munkaerő iránt. Más stratégia hiányában, a munkavállalói képviselet emiatt egy belső stratégiát követ, mely korlátozza mind a szakszervezet hatási területét, de a szakszervezet kapacitásait is arra vonatkozóan, hogy közvetlenül befolyásolhassa a prekárius foglalkoztatást.

SZAKPOLITIKAI KÖVETKEZTETÉSEK

A kormány egyoldalú cselekvése, szabályozása és foglalkoztatáspolitikája időnként riasztó munkaerő-piaci eredményeket szül, beleértve a prekárius foglalkoztatási formák növekedését és újabb formák megjelenését is. Különösen akut az ágazati szakszervezetek és munkáltatói szervezetek lehetőségeinek és kapacitásainak beszűkülése, ami gátolja az aggodalmaik konstruktív és hatékony artikulációját. A munkaügyi kapcsolatok eszköztárának hiányos használata együtt jár a munkaerőpiacról való kilépéssel, ami különösen a képzettebb munkaerő kivándorlásából látható. A fenti helyzet a zavaró munkaügyi konfliktusok terjedését, illetve riasztó munkaerő-piaci eredmények létrejöttét kockáztatja. A szakszervezetek és a munkáltatói szervezetek döntéshozatali részvételéhez biztosítani kell és vissza kell állítani a megfelelő lehetőségeket és ösztönzéseket. A munkaügyi kapcsolatok rendszerének korlátozások helyett lehetőségekre van szükségük az autentikus szakszervezeti kapacitások kifejlesztésére, amelyek képesek az aggodalmak megfogalmazására és a foglalkoztatáspolitikák befolyásolására.

TOVÁBBI INFORMÁCIÓK

A projekt honlapja: <http://www.dcu.ie/link/current-projects/precarir2014-2016.shtml>.